

DATOS IDENTIFICATIVOS

Análise das obras centrais do período Nós

Materia	Análise das obras centrais do período Nós			
Código	V01G400V01923			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Historia e crítica da literatura galega entre 1900 e 1936			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C3	Coñecemento da literatura galega, española e portuguesa.
C6	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise literaria.
C7	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da teoría e crítica literaria.
C16	Coñecemento da historia dos países da Península Ibérica.
D2	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
D3	Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais)
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D6	Capacidade de xestionar a información.
D9	Capacidade crítica e de autocrítica.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Abranguer os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	C3 C6 C7 D3
Valorar a construción do sistema literario galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.		B5	C3 C16 D9
Coñecer a fondo a tradición literaria galega do século XX.	A1 A2 A5	B1 B5	C3 C16 D3 D6 D10 D11 D12

Contidos

Tema	
1. A xeración poética Antre Dous Séculos.	Circuntancias historias e sociais. Características xerais. Antonio Noriega Varela Ramón Cabanillas Outros autores. Lectura e comentario dunha antoloxía de poemas facilitada polo profesor.
2. A xeración Nós. Ensaio e narrativa.	Circuntancias historias e sociais. Características xerais. Vicente Risco Ramón Otero Pedrayo Afonso Daniel Rodríguez Castelao Lectura de: - Teoría do nacionalismo galego de Vicente Risco. - O Porco de Pé de Vicente Risco. - Arredor de si de Ramón Otero Pedrayo. - Retrincos de Afonso Daniel Rodríguez Castelao.
3. As xeracións poéticas de 1925 e 1936	Circuntancias historias e sociais. Características xerais. A renovación poética. As vangardas autóctonas e alleas. Manuel Antonio. Álvaro Cunqueiro. Outros autores. Lectura e comentario de: - O Manifesto Máis Alá, de Manuel Antonio e Álvaro Cebreiro. - De catro a catro de Manuel Antonio. - Poemas de di e son, de Álvaro Cunqueiro. - Antoloxía de poesía facilitada polo profesor.
4. O teatro.	O teatro rexionalista de principios de século O teatro nacionalista O teatro das Irmandades da Fala O teatro da Xeración Nós O teatro do Seminario de Estudos Galegos O teatro de vangarda Lectura, viisionado e comentario de: - A fiestra baldeira, de Rafael Dieste. - Os vellos non deben de namorarse, de Afonso Daniel Rodríguez Castelao.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3	5
Sesión maxistral	41	37	78
Traballos tutelados	2	36	38
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos, etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de catro núcleos textuais e autorais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes. Dedicaremos un mes a cada un destes núcleos.
Traballos tutelados	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa. Cada estudante realizará unha exposición na aula sobre un tema acordado co profesor.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. O método docente, ademais, será o do diálogo e o alumnado poderá formular cantas dúbidas lle suxira o discurso da materia.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Ademais, os traballos serán expostos e discutidos na aula e estarán á disposición do alumnado para a súa consulta posterior e para formar parte do material de estudo.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente, o alumnado será convidado a participar en sesións de conferencias, debates, proxeccións, congresos, xornadas de estudos, que serán avaliados polo profesor en función do seu interese e relación cos contidos da materia.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. O alumnado contará cunha entrevista programada ao final do exercicio para coñecer pormenorizadamente o resultado do seu esforzo.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Actividades introdutorias	Presentación da materia e dos traballos e encomendas que debe realizar o alumnado. Tanto o alumnado presencial como semipresencial, en sesións diferenciadas, está obrigado a asistir.	5	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12	
Sesión maxistral	Leccións ao longo do primeiro cuatrimestre. O alumnado semipresencial contará con información da materia impartida en cada unha das sesións e con documentos escritos ou audio-visuais que lle permitan un seguimento adecuado da materia.	30	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12	
Traballos tutelados	Traballos de lectura e análise das obras obxecto do programa. O alumnado semipresencial tamén estará obrigado a participar na realización de traballos específicos de curso, comentarios de lecturas, reseñas de filmes, análises de textos, etc.	15	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12	
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia, e participación, a seminarios desenvolvidos en paralelo ás clases e vinculados cos contidos da materia. O alumnado semipresencial contará coa información necesaria para un seguimento axeitado de cada un dos eventos programados.	20	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12	

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame sobre contidos que o alumnado ha responder de xeito disertativo. O alumnado semipresencial ha de comparecer para a realización desta proba (ou probas), que será programada de xeito oficial e anunciada con antelación pola Facultade. A proba consistirá nunha disertación escrita sobre un ou varios dos temas do programa así como no comentario (análise e interpretación) de un ou varios textos dos estudados no programa. A proba do mes de xullo será semellante á do mes de xuño.	30	A1 A2 A5	B1 B2 B5 B7	D2 D5 D10 D11 D12

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado semipresencial ha de comparecer para a realización desta proba. A proba consistirá nunha disertación escrita sobre un ou varios dos temas do programa así como no comentario (análise e interpretación) de un ou varios textos dos estudados no programa.

Bibliografía. Fontes de información

Axeitos, Xosé Luis, and Galicia, eds. 1996. *Rafael Dieste: Actas Do Congreso Celebrado Na Coruña Os Días 25, 26 E 27 de Maio de 1995*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia.

Beramendi, Justo G., and Jesús María Palomares Ibáñez. 1981. *Vicente Risco No Nacionalismo Galego*. Santiago de Compostela: Edicións do Cerne.

Cabanillas, Ramón, Carlos L. Bernárdez, and Manuel F. Vieites. 1996. *Obra Dramática*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Carballo-Calero Ramos, María Victoria. 2005. *Castelao E O Debate Da Modernidade: Estado Da Cuestión*.

Casares, Carlos. 1981. *Vicente Risco*. Vigo: Galaxia.

Casares, Carlos, Arturo Lezcano, Antón Risco, and Manuel Fraga Iribarne, eds. 1997. *Para Ler a Vicente Risco*. Vigo: Galaxia.

□□□. 1997. *La Teoría Estética, Teatral Y Literaria de Rafael Dieste*. Santiago de Compostela: Servicio de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela.

Dieste, Rafael, Xulio Lago, and Xosé Luis Axeitos. 1994. *A Fiestra Valdeira*. 1ª ed. Santiago de Compostela: IGAEM.

Freixeiro Mato, Xosé Ramón. 1995. *Rafael Dieste: Vida, Personalidade E Obra*. Santiago de Compostela: Edicións Laiovento.

□□□. 1994. *Antonio Noriega Varela: Estudio E Edición Da Obra Completa*. Lugo: Servicio de Publicaciones Diputación Provincial.

Frenzel, Elisabeth, and Carmen Schad de Caneda. 1994. *Diccionario de Argumentos de La Literatura Universal*. 1ª ed. Madrid: Gredos.

Genette, Gérard. 1991. *Fiction et Diction*. Paris: Éditions du Seuil.

Greimas, Algirdas Julien, and Joseph Courtés. 1982. *Semiótica: Diccionario Razonado de La Teoría Del Lenguaje*. 1ª ed. Madrid: Gredos.

Manoel Antonio. 2001. *Xornadas Sobre Manuel Antonio: Actas Das Xornadas Realizadas Pola Dirección Xeral de Promoción Cultural En Rianxo, Os Días 30 E 31 de Marzo de 2000*. Santiago de Compostela: Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo.

Noriega Varela, Antonio. 1995. *Do Ermo*. Vigo: Galaxia.

Otero Pedrayo, Ramón. 2004. *Arredor de Sí*. Vigo: Galaxia.

□□□. 1996. *Manuel Antonio E a Vangarda*. Santiago de Compostela: Sotelo Blanco.

Quintana Garrido, Xosé Ramón. 2012. *Ramón Otero Pedrayo (1888-1976): O Compromiso Político Dun Intelectual Católico-Conservador*.

Risco, Vicente, and Justo G. Beramendi. 2000. *Teoría Do Nacionalismo Galego*. Santiago de Compostela: Fundación Vicente Risco [etc.].

Vilavedra, Dolores. 1999. *Historia Da Literatura Galega*. Vigo: Galaxia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Análise das obras centrais da literatura galega durante o franquismo/V01G400V01924

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Obras principais das literaturas galega e lusófona/V01G400V01304
